

เอกสารประกอบการสอน

ชุดวิชา 91465 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หน่วยที่ 6 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อาจารย์เจนณรงค์ เทียนสว่าง

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
แบบประเมินตนเองก่อนเรียน	3
แผนผังความคิดประจำหน่วย	6
แผนการสอนประจำตอนที่ 6.1	9
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.1.1	10
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.1.2	12
กิจกรรมตอนที่ 6.1	14
แผนการสอนประจำตอนที่ 6.2	15
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.2.1	16
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.2.2	18
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.2.3	20
กิจกรรมตอนที่ 6.2	22
แผนการสอนประจำตอนที่ 6.3	23
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.3.1	25
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.3.2	27
สาระสำคัญเรื่องที่ 6.3.3	30
กิจกรรมตอนที่ 6.3	33
แนวตอบกิจกรรม	34
แบบประเมินตนเองหลังเรียน	36
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน	38
บรรณานุกรม	39

แบบประเมินตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 6

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือก (1) (2) (3) (4) และ (5) สำหรับคำถามแต่ละข้อโดยใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าตัวเลือกที่นักศึกษาคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. การบังคับหรือกำกับเพื่อให้กิจกรรมต่างๆเป็นไปตามแผนงานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือขั้นตอนใดของกระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดคนเข้าทำงาน
- 4) การสั่งการ
- 5) การควบคุม

2. กำหนดความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การให้ชัดเจน คือขั้นตอนใดของกระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดคนเข้าทำงาน
- 4) การสั่งการ
- 5) การควบคุม

3. ข้อใดคือลักษณะของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 1) จัดทำในลักษณะศูนย์อาหาร
- 2) มีรายการอาหารประเภทเดียวเพื่อง่ายต่อการจัดเตรียม
- 3) ใช้วัตถุดิบจากผลิตผลเกษตรภายในชุมชน
- 4) มีการจัดสร้างเป็นร้านอาหารแบบถาวร
- 5) จัดใส่ภาชนะให้นักท่องเที่ยวทานขณะเดินทาง

4. ข้อใดคือข้อเสียของการประกอบกิจการเจ้าของคนเดียว

- 1) ก่อตั้งได้ยากและมีต้นทุนสูง
- 2) มีข้อผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
- 3) เจ้าของกิจการไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

4) ไม่สามารถรักษาความลับของธุรกิจได้

5) ขาดพนักงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

5.การจัดคนเข้าทำงานในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มดำเนินการโดยใคร

1) คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

2) บริษัทจัดหางาน

3) คณะกรรมการที่มีจากคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ

4) ประธานกลุ่ม

5) สมาชิกกลุ่ม

6.การเชื่อมโยงเครือข่ายในลักษณะของการทำกิจกรรมร่วมกัน มีคณะกรรมการกลางที่มาทำงานร่วมกัน และเป็นศูนย์ประสานงานเครือข่าย คือเครือข่ายในลักษณะใด

1) เครือข่ายกิจกรรม

2) เครือข่ายเรียนรู้

3) เครือข่ายเชิงพื้นที่

4) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม

5) เครือข่ายจัดตั้ง

7.ข้อใดคือกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไร้คุณมน

1) เน้นการออกงานแสดงสินค้า

2) เน้นการประชาสัมพันธ์มากกว่าการขาย

3) การขอการรับรองมาตรฐานสินค้า

4) แปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่จากวัตถุดิบที่เหลือใช้

5) เน้นผลิตผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องลงทุนเพิ่ม

8.ข้อใดคือวิธีการดำเนินธุรกิจคมนาคมขนส่งของไร้คุณมน

1) ใช้รถอีแต่นำชมจุดการเรียนรู้แต่ละแห่ง

2) เรือล่องแม่น้ำเยี่ยมชมสวนผลไม้

3) ใช้รถแทรกเตอร์รับส่งนักท่องเที่ยวจากที่จอดรถ

4) การใช้ระบบ Logistic เชื่อมโยงสินค้ากับในพื้นที่ใกล้เคียง

5) มีจักรยานไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

9.ข้อใดคือแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนของกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเตงมี

1) อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ

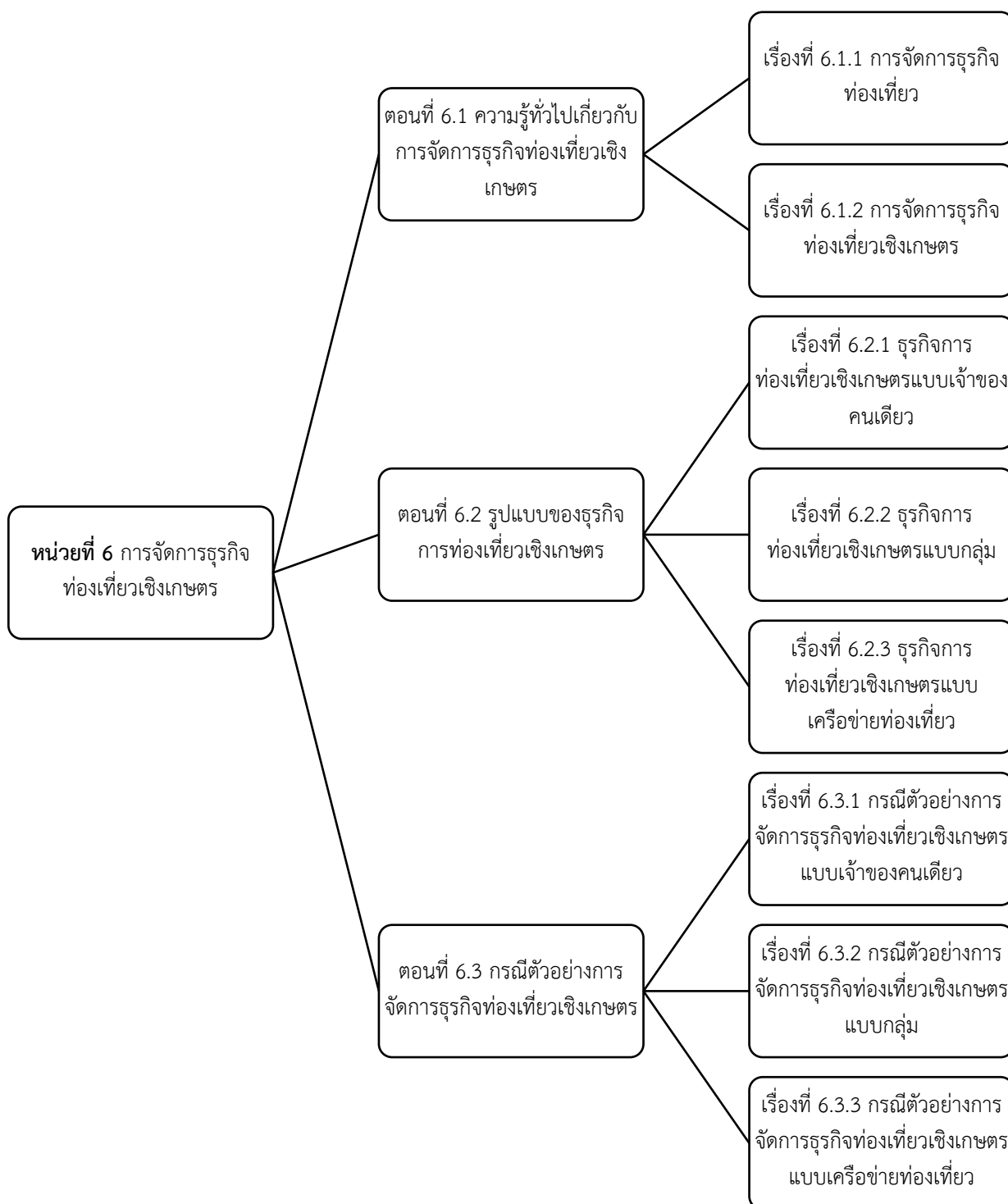
- 2) สร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านช่วยกันพัฒนาภูมิทัศน์ให้สะอาด
- 3) สร้างสถานที่จอดรถให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว
- 4) การขยายการผลิตให้พอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 5) เน้นการออกงานแสดงสินค้า

10. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาวมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่พักแรมอย่างไร

- 1) ติดต่อกับบริษัทนำเที่ยวในการจัดหาที่พัก
  - 2) จัดที่พักแบบ Farm Stay โดยการสร้างบ้านดิน
  - 3) จัดสร้างรีสอร์ทภายในชุมชน
  - 4) พักค้างแบบโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยหินดำ
  - 5) ไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว
-

แผนผังความคิด

หน่วยที่ 6 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แผนการสอนประจำหน่วยที่ 6

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่

- 6.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 6.2 รูปแบบของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 6.3 กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวคิด

1. ธุรกิจท่องเที่ยว และธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นกิจกรรมที่เน้นด้านการผลิตสินค้า และการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศน์ ร้านค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร และเป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ประกอบด้วยทรัพยากรบุคคล แหล่งเงินทุน วัตถุประสงค์ และวิธีการจัดการ มีกระบวนการจัดการ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม

2. รูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว การดำเนินธุรกิจเจ้าของกิจการจะต้องกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย และการกำหนดแนวปฏิบัติหรือวิธีการดำเนินงานด้วยตัวเอง ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม การจัดการธุรกิจจะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และการวางแผนจะต้องเป็นแผนที่ได้จากการมีส่วนร่วมข้อสมาชิกภายในกลุ่ม ธุรกิจการท่องเที่ยวแบบเครือข่ายท่องเที่ยว การจัดการธุรกิจจะดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มาจากแต่ละกลุ่มที่รวมกันเป็นเครือข่าย จะต้องเป็นแผนที่มาจากการปฏิบัติงานจากทุกกลุ่ม แผนที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม

3. กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวแบบเจ้าของคนเดียว ไร่คุณมนเน้นการจัดการเรื่องเวลา และคุณภาพผลผลิต มีการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆตามความต้องการของลูกค้าและนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวแบบกลุ่ม กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง มีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน และเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และธุรกิจการท่องเที่ยวแบบเครือข่ายท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว มีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นเครือข่ายท่องเที่ยวภายในชุมชน

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 6 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้
2. อธิบายรูปแบบของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้
3. อธิบายกรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 6
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 6.1-6.3
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ฟังซีดีเสียงประกอบชุดวิชา
5. เข้ารับบริการการสอนเสริม (ถ้ามี)
6. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 6

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. ซีดีเสียงประจำชุดวิชา
4. การสอนเสริม (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา

เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน
หน่วยที่ 6 ในแบบฝึกปฏิบัติ แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

แผนการสอนตอนที่ 6.1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 6.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

6.1.1 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

6.1.2 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตร

แนวคิด

1. ธุรกิจท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมด้านการผลิตสินค้า และการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศน์ ร้านค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล แหล่งเงินทุน วัตถุประสงค์ และวิธีการจัดการ มีกระบวนการจัดการ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม

2. ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นกิจกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตร การบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร และเป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร ซึ่งการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็มีปัจจัยพื้นฐานในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ประกอบด้วยทรัพยากรบุคคล แหล่งเงินทุน วัตถุประสงค์ และวิธีการจัดการ และมีกระบวนการจัดการ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมเช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 6.1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวได้

2. อธิบายการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรได้

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.1.1

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

สาระสำคัญ

ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยว

ราณี อิศัยกุล 2545:6 ได้ให้ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยว ว่าหมายถึง กิจกรรมด้านการผลิตสินค้า และการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศน์ ร้านค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร

ประเภทของธุรกิจท่องเที่ยว

ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจการให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายประเภท โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ และสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ (ราณี อิศัยกุล 2545:6-8) ประกอบด้วย

1. **ธุรกิจที่พักแรม** หมายถึง การประกอบธุรกิจการขายบริการที่พักเพื่อคนเดินทางหรือบุคคลที่ต้องการที่พักค้างแรม โดยอาจมีบริการอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการด้วย
2. **ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม** หมายถึง ธุรกิจในการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับคนเดินทาง นักท่องเที่ยวหรือประชาชนทั่วไป โดยจัดเตรียมที่นั่งให้ผู้บริโภคสามารถรับประทานอาหารภายในสถานที่ที่ให้บริการ หรืออาจให้บริการบรรจุอาหารใส่กล่องเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถนำไปรับประทานที่อื่นได้
3. **ธุรกิจคมนาคมขนส่ง** หมายถึง ธุรกิจการเคลื่อนย้ายผู้โดยสารและสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยพาหนะขนส่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยว ธุรกิจคมนาคมขนส่งแบ่งออกเป็นการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ธุรกิจคมนาคมขนส่งทางบกประกอบด้วยรถไฟ รถยนต์ส่วนบุคคล รถเช่า และรถโดยสาร
4. **ธุรกิจนำเที่ยว** หมายถึง ธุรกิจเกี่ยวกับการจัดนำเที่ยว การให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม ทัศนอาจร หรือการบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจนำเที่ยวอาจขายบริการแก่นักท่องเที่ยวเองโดยตรงหรือขายผ่านตัวแทนจำหน่ายทางการท่องเที่ยว
5. **ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายทางการท่องเที่ยว** หมายถึง การประกอบกิจการในรูปของตัวแทนที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าหรือบริการในนามของธุรกิจท่องเที่ยว โดยได้รับค่านายหน้าเป็นการตอบแทน จึงเป็นผู้ที่อยู่ตรงกลางระหว่างผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ

6. **ธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง** หมายถึง ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อและนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตน เพื่อเป็นที่ระลึก ของฝาก หรือแม้แต่เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน สินค้าที่ระลึกมักถูกพัฒนาขึ้นมาจากศิลปหัตถกรรมของแต่ละท้องถิ่นที่แสดงเอกลักษณ์ความเป็นอยู่ของท้องถิ่น

7. **ธุรกิจนันทนาการ** หมายถึง การประกอบธุรกิจการให้บริการเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและบันเทิงสำหรับคนเดินทางหรือนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยสวนสนุกในรูปแบบต่างๆ

8. **ธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล** หมายถึง ธุรกิจการให้บริการจัดประชุมแก่กลุ่มหรือสมาคมหรือบริษัทที่ต้องการจัดประชุมซึ่งมักมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนล่วงหน้า

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่องที่ 6.1.1 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.1 เรื่องที่ 6.1.1 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่องที่ 6.1.1

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.1
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร
สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.1.2
การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญ

ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความหมายของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง กิจกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตร การบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร และเป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร

ประเภทของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ และสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการเป็นสิ่งสำคัญ ประกอบด้วย ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว ธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ธุรกิจนันทนาการ และธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ

ทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีรายละเอียดดังนี้

1. MAN หมายถึง ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรบุคคล หรือแรงงานคนที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านปริมาณงานและคุณภาพงานอย่างเพียงพอในการประกอบธุรกิจ โดยเน้นทรัพยากรบุคคลที่เป็นสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก
2. MONEY หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวก โดยเป็นเงินทุนภายในชุมชน หรือเงินทุนจากแหล่งเงินภายนอกชุมชน ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะต้องเป็นผู้บริหารจัดการ
3. MATERIALS หมายถึง วัตถุดิบและวัสดุที่ต้องจัดหาเพื่อใช้ในการผลิตหรือสร้างบริการ ซึ่งผู้บริการต้องพิจารณาทั้งทางด้านคุณภาพและราคาเพื่อทำให้ต้นทุนของสินค้าหรือบริการที่ผลิตต่ำแต่ได้คุณภาพที่ดี ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะต้องพิจารณาถึงวัตถุดิบที่หาได้ในชุมชนก่อน
4. MANAGEMENT หมายถึง ปัจจัยในการจัดการซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร ซึ่งปัจจัยนี้ถือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญอย่างยิ่งในการรวบรวมผลักดันและควบคุมดูแลให้ปัจจัยที่เป็นทรัพยากร การจัดการประเภทต่างๆ

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือได้ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติที่เป็นสากลในการจัดการงานทุกอย่างในทุกองค์การ ผู้บริหารทุกคนต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์การ จนถึงขั้นตอนปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายนั้นไปสู่การปฏิบัติงานอย่างจริง ซึ่งกระบวนการนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (ประมวลจากวรรณารถ แสงมณี 2544: 1-9 ถึง 1-10 และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา 2549:175-208)

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 5 ขั้นตอนที่สำคัญมีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ก็เช่นเดียวกันการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการกำหนดวิธีทางหรือแผนงาน เพื่อการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จสมดังที่วัตถุประสงค์ขององค์การได้วางเป้าหมายไว้เป็นการล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การเพื่อประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีขั้นตอน เช่น การกำหนดงานธุรกิจ โดยจะต้องกำหนดว่าหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่ปรึกษาคือหน่วยงานใด และประกอบไปด้วยฝ่ายต่างๆฝ่ายอะไรบ้าง การกำหนดโครงสร้างองค์การธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนนอนอยู่แล้วว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เน้นให้ชุมชนดูแลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง แต่ก็ต้องมีการคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน เหมาะสมกับประสบการณ์และความชำนาญในแต่ละบุคคล

4. การสั่งการ (Directing) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นการบริหารงานโดยส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกในชุมชนเป็นผู้บริหาร การสั่งการอาจจะทำได้ยากเพราะเป็นสมาชิกในชุมชนเดียวกัน แต่ในสถานที่ท่องเที่ยวหลายๆแห่งมีการกำหนดคณะกรรมการในการบริหารเพื่อเข้ามาควบคุม และสั่งการ

5. การควบคุม (Controlling) การบริหารงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้กล่าวมาข้างแล้ว ว่ามีการบริหารโดยคณะกรรมการที่มาจากสมาชิกในชุมชน การควบคุมกิจกรรมต่างๆนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือผู้ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นให้ปฏิบัติหน้าที่

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่อง 6.1.2 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.1 เรื่อง 6.1.2 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่อง 6.1.2

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.1
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กิจกรรม 6.1.1

ประเภทของธุรกิจท่องเที่ยว ประกอบด้วยกี่ประเภท อะไรบ้าง

กิจกรรม 6.1.2

ให้บอกถึงความหมายของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หลังจากประกอบกิจกรรม 6.1.1-6.1.2 แล้ว โปรดตรวจสอบคำตอบจากแนวตอบที่กำหนดไว้ท้าย
หน่วยที่ 6 ในคู่มือการศึกษาเล่มนี้

แผนการสอนตอนที่ 6.2

รูปแบบของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิดและวัตถุประสงค์ของตอนที่ 6.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

หัวเรื่อง

- 6.2.1 ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว
- 6.2.2 ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม
- 6.2.3 ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายการท่องเที่ยว

แนวคิด

1. ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว เป็นรูปแบบของธุรกิจที่ผู้เป็นเจ้าของคนเดียวมีสิทธิขาดแต่เพียงผู้เดียวในการจัดการกิจการทั้งหมด ดังนั้นบุคคลผู้เป็นเจ้าของกิจการจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดของกิจการ ตลอดจนเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรและความเสี่ยงในการประกอบการทั้งหมดควบคู่กันไป การวางแผนเจ้าของกิจการจะต้องการกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย และการกำหนดแนวปฏิบัติหรือวิธีการดำเนินงานด้วยตัวเอง

2. ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม ซึ่งกลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ดำเนินการผลิตรวบรวมผลผลิต จัดหาสินค้ามาจำหน่าย การให้กู้เงิน การแปรรูปผลผลิต รับฝากเงิน และ การให้บริการ กลุ่มเกษตรกรจึงเป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงหาผลกำไรโดยอาศัยหลักการเช่นเดียวกับสหกรณ์ คือ การเฉลี่ยเงินคืนแก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับกลุ่มเกษตรกรแล้วไม่มีรายได้ของกลุ่มส่วนใดที่ต้องจ่ายเป็นภาษีเงินได้ การจัดการจะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และการวางแผนจะต้องเป็นแผนที่ได้จากการมีส่วนร่วมข้อสมาชิกภายในกลุ่ม

3. เครือข่ายท่องเที่ยว คือ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันของบุคคล กลุ่มและองค์กรที่มุ่งเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยผ่านกระบวนการติดต่อสื่อสารที่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งนี้แต่ละกลุ่มที่เชื่อมโยงกันจะมีความเป็นอิสระต่อกันโดยยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองเอาไว้ การจัดการจะดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มาจากแต่ละกลุ่มที่รวมกันเป็นเครือข่าย จะต้องเป็นแผนที่มาจากการปฏิบัติงานจากทุกกลุ่ม แผนที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 6.2 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียวได้
2. อธิบายธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มได้
3. อธิบายธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยวได้

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.2

รูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่อง 6.2.1

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว

สาระสำคัญ

ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว

ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว (sole proprietorships) เป็นรูปแบบของธุรกิจที่ผู้เป็นเจ้าของคนเดียวมีสิทธิขาดแต่เพียงผู้เดียวในการจัดการกิจการทั้งหมด ดังนั้นบุคคลผู้เป็นเจ้าของกิจการจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดของกิจการ ตลอดจนเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรและมีความเสี่ยงในการประกอบการทั้งหมดควบคู่กันไป นอกจากนี้กิจการที่มีเจ้าของคนเดียวจะเสียภาษีในรูปแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของได้รับประโยชน์ที่ไม่ต้องเสียภาษีซ้อน แม้จะไม่สามารถนำรายจ่ายของกิจการมาหักภาษีได้ทั้งหมด

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว มีกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) การวางแผนสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว เจ้าของกิจการจะต้องกำหนดเป้าหมายในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร การกำหนดนโยบายในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการกำหนดแนวปฏิบัติหรือวิธีการดำเนินงานในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่นเดียวกัน แต่การวางแผนนั้นเจ้าของกิจการจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง สามารถเลือกแผนการปฏิบัติตามขอบเขตของธุรกิจได้ แต่ไม่ควรมีขอบเขตการปฏิบัติที่กว้างจนไม่สามารถบริหารงานได้
2. การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียว ก็ต้องการกำหนดงานในธุรกิจ โดยจะต้องกำหนดว่าหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่ปรึกษาคือหน่วยงานใดหรืออาจจะแบ่งเป็นฝ่ายหรือแผนกต่างๆเข้ามาช่วยในการบริหารงาน และประกอบไปด้วยฝ่ายต่างๆ
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) จากข้อจำกัดของการทำธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียวคือ ขาดพนักงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพราะกิจการเจ้าของคนเดียวไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานได้เท่ากับที่กิจการขนาดใหญ่ให้ ทั้งในแง่ของเงินค่าจ้างและผลประโยชน์ นอกจากนี้ยังไม่มีสำนักงานอันโอ้อ่าให้แก่พนักงาน ดังนั้นกิจการจึงมักประสบปัญหาในการรับและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถไว้กับกิจการ ซึ่งเจ้าของกิจการจะต้องให้ความสำคัญ การวางแผนกำลังคน การสรรหาและการจ้างงาน การโยกย้าย การเลื่อนขั้นและการให้ออกจากงานการพัฒนาและการฝึกอบรม และการให้ประโยชน์ตอบแทนที่คุ้มค่าแก่ผู้ปฏิบัติงาน
4. การสั่งการ (Directing) การสั่งการในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของคนเดียวแน่นอนอยู่แล้วว่าการสั่งการโดยส่วนใหญ่จะต้องอยู่ที่เจ้าของกิจการ และผู้สั่งการจะต้องพิจารณาถึง การวินิจฉัยสั่งการเลือก

วิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุด การสั่งงานอาจจะเป็นรูปแบบการสั่งงานโดยตรง การติดต่อสื่อสาร การเป็นผู้นำ การจูงใจ และการประสานงาน

5. การควบคุม (Controlling) การควบคุมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของเดี่ยวแน่นอนอยู่ แล้วว่าจะต้องเป็นหน้าที่หลักของเจ้าของกิจการ แต่ก็ต้องมีขั้นตอนการควบคุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นวิธีที่ถือปฏิบัติแน่นอนมีขั้นตอนดังนี้ เช่น มีการประเมินผลการปฏิบัติงานธุรกิจนำเที่ยว มีการดำเนินการแก้ไขข้อผิดพลาด

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่องที่ 6.2.1 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.2 เรื่องที่ 6.2.1 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่องที่ 6.2.1

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.2
รูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร
สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.2.2
ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม

สาระสำคัญ

ความหมายกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร คือการรวมตัวของบุคคล ซึ่งมีการดำเนินกิจการคล้ายคลึงกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการผลิตหรือด้านการตลาด และเกษตรกรที่เข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น อาจแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มที่มีการยื่นขอจดทะเบียนขอจดทะเบียนตามกฎหมายมีสภาพเป็นนิติบุคคลและกลุ่มที่ไม่มีการยื่นขอจดทะเบียนตามกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมาย นับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตและการจำหน่ายให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จะเป็นทางเลือกอีกทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยเกษตรกรดำเนินธุรกิจเพียงผู้เดียว ได้พิจารณา รูปแบบของการร่วมมือในการประกอบธุรกิจเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรเองและเกื้อกูลซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิกได้

การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ 1.ดำเนินการผลิต 2.รวบรวมผลผลิต 3.จัดหาสินค้ามาจำหน่าย 4.การให้กู้เงิน 5.การแปรรูปผลผลิต 6.รับฝากเงิน และ 7. การให้บริการ กลุ่มเกษตรกรจึงเป็นองค์กรธุรกิจที่ไม่แสวงหาผลกำไรโดยอาศัยหลักการเช่นเดียวกับสหกรณ์ คือ การเฉลี่ยเงินคืนแก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับกลุ่มเกษตรกรแล้วไม่มีรายได้ของกลุ่มส่วนใดที่ต้องจ่ายเป็นภาษีเงินได้

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม มีกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) การวางแผนในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม จะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และการวางแผนจะต้องเป็นแผนที่ได้จากการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม
2. การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การเพื่อประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยจะต้องมีผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละงาน และมีการกำหนดที่ปรึกษา มีการแบ่งหน้าที่เป็นฝ่ายต่างๆ

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การจัดคนเข้าทำงานหน้าที่หลักเป็นของคณะกรรมการ หรือฝ่ายที่รับผิดชอบในด้านนี้ สำหรับคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแน่นอนอยู่แล้วว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน เน้นให้ชุมชนดูแลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง แต่ก็ต้องมีการคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน เหมาะสมกับประสบการณ์ และความชำนาญในแต่ละบุคคล

4. การสั่งการ (Directing) การสั่งการในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นหลัก การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นการบริหารงานโดยส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกในชุมชนเป็นผู้บริหาร เพื่อเข้ามาควบคุม และสั่งการ

5. การควบคุม (Controlling) การควบคุมธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร คณะกรรมการจะต้องมีการกำหนดเป็นขั้นตอนดังนี้ การกำหนดมาตรฐานของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร การประเมินผลการปฏิบัติงาน ธุรกิจนำเที่ยว และการดำเนินการแก้ไขข้อผิดพลาด

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่องที่ 6.2.2 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.2 เรื่องที่ 6.2.2 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่องที่ 6.2.2

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.2
รูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร
สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่อง 6.2.3
ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว

สาระสำคัญ

ความหมายเครือข่ายกลุ่มและองค์การเกษตร

เครือข่ายกลุ่มและองค์การเกษตร หมายถึง การประสานเชื่อมโยงความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก กลุ่มและองค์กรที่มีกิจกรรมทางการเกษตรคล้ายคลึงกันมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และเสมอภาคกัน เพื่อเสริมสร้างพลังในการแก้ไขปัญหาและการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การมีส่วนร่วม และกระบวนการกลุ่มที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันของทุกฝ่าย โดยแต่ละกลุ่มที่เชื่อมโยงกันจะมีความเป็นอิสระต่อกัน

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว

กระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) การวางแผนธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว จะดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มาจากแต่ละกลุ่มที่รวมกันเป็นเครือข่าย จะต้องเป็นแผนที่มาจากการปฏิบัติงานจากทุกกลุ่ม แผนที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม

2. การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว เครือข่ายการท่องเที่ยวประกอบด้วยหลายกลุ่มมาร่วมเป็นเครือข่ายเดียวกันซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีการจัดองค์การภายในกลุ่มเองอยู่แล้ว แต่เมื่อมารวมกันเป็นเครือข่ายท่องเที่ยวก็จะต้องมีการกำหนดคณะกรรมการเข้ามาบริหารงานเครือข่ายร่วมกัน

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การจัดคนเข้าทำงานคณะกรรมการในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว ก็จะต้องคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแน่นอนอยู่แล้วการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก เน้นให้ชุมชนดูแลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง แต่ก็ต้องมีการคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน เหมาะสมกับประสบการณ์ และความชำนาญในแต่ละบุคคล

4. การสั่งการ (Directing) การสั่งการในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยวเกษตรนั้น การบริหารงานโดยส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิกในชุมชนเป็นผู้เข้ามาบริหาร

5. การควบคุม (Controlling) การควบคุมธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว นั้นเป็นการควบคุมโดยคณะกรรมการที่มาจากสมาชิกในชุมชนและมาจากทุกกลุ่มในเครือข่ายท่องเที่ยว การควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือผู้ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นให้ปฏิบัติหน้าที่

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่อง 6.2.3 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.2 เรื่อง 6.2.3 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่อง 6.2.3

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.2

การจัดการระบบการผลิตพืช

กิจกรรม 6.2.1

จงอธิบายความหมายของธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว

กิจกรรม 6.2.2

กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจ ที่รูปแบบ อะไรบ้าง

กิจกรรม 6.2.3

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว ดำเนินการโดยใคร

หลังจากประกอบกิจกรรม 6.2.1-6.2.3 แล้ว โปรดตรวจสอบคำตอบจากแนวตอบที่กำหนดไว้ท้ายหน่วยที่ 6 ในคู่มือการศึกษาเล่มนี้

แผนการสอนตอนที่ 6.3

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 6.3 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

6.3.1 กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของเดียว

6.3.2 กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม

6.3.3 กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว

แนวคิด

1. ไร่คุณมนเป็นสวนเกษตรแบบผสมผสาน สวนผักปลอดสารพิษและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นานาชนิด อาทิ น้ำนมข้าวโพด น้ำผัก ก๋วยเตี๋ยวแห้ง ขนุนอบแห้ง กระจ่างสารทเคลือบน้ำผัก อาหารชีวจิตเพื่อสุขภาพ ฯลฯ บนพื้นที่ 150 ไร่ ด้วยเครื่องจักรอันทันสมัย สร้างอาชีพให้กับชุมชนท้องถิ่น มีการดำเนินธุรกิจในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจคมนาคมขนส่ง ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ เน้นการจัดการเรื่องเวลา และคุณภาพผลผลิต มีการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆตามความต้องการของลูกค้าและนักท่องเที่ยว

2. กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง มีแหล่งท่องเที่ยว เช่น สวนไม้ผล สวนเกษตรผสมผสาน ป่าชุมชนดอนปู่ตา 60 ไร่ การชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำมูล การทำประมงในแม่น้ำมูล และพิธีการกราบไหว้เสาหลักบ้าน โดยมีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจนำเที่ยว ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ด้านธุรกิจนันทนาการ และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ โดยมีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน และเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว อาชีพของชาวบ้านที่นี่คือ อาชีพทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ พืชไรที่มีมากคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อยตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทางการเกษตรซึ่งเป็นที่น่าสนใจและสามารถทำให้เกษตรกรดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงแพะนม การถนอมอาหาร การแปรรูปอาหารของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร การปลูกผักอินทรีย์ โดยมีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจนำเที่ยว ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ โดยมีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นเครือข่ายท่องเที่ยวภายในชุมชน

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 6.3 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายกรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของเดี่ยวได้
2. อธิบายกรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มได้
3. อธิบายกรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยวได้

แผนการสอนตอนที่ 6.3

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.3.1

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเจ้าของเดียว

สาระสำคัญ

ไร่คุณมน (ประมวลจาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=519703>
<http://www.snc.lib.su.ac.th/snclibblog/?p=65>
<http://www.m-culture.in.th/album/116151> และ
<http://www.arip.co.th/businessnews.php?id=410693>) ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย ห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรี ประมาณ 35 กิโลเมตร ไปตามถนนสายกาญจนบุรี-บ่อพลอย (ทางหลวงหมายเลขก่อนถึงซาฟารีปาร์ค 1 กิโลเมตร (ตรงข้ามวัดหนองกระทุ่ม)) เป็นสวนเกษตรแบบผสมผสาน สวนผักปลอดสารพิษและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นานาชนิด อาทิ น้ํานมข้าวโพด น้ํ้าฝัก กลัวยอบแห้ง ขนุนอบแห้ง กระจยาสารทเคลือบน้ํ้าฝัก อาหารชีวจิตเพื่อสุขภาพ ฯลฯ บนพื้นที่ 150 ไร่ ด้วยเครื่องจักรอันทันสมัย สร้างอาชีพให้กับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมสวนเกษตร ชมขั้นตอนการผลิตได้อย่างใกล้ชิดและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆได้

ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่คุณมน

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ และสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. **ด้านธุรกิจที่พักแรม** สำหรับไร่คุณมน คุณมนรัตน์มีแนวคิด เรื่อง Farm Stay โดยการสร้างบ้านดิน โดยได้รับความช่วยเหลือจากเครือข่ายมาให้ความรู้ ที่ให้ผู้คนได้เข้ามาพักและดูงานจากฐานความรู้ต่างๆ ในไร่คุณมน
2. **ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม** ไร่คุณมนเป็นสวนเกษตรแบบผสมผสาน สวนผักปลอดสารพิษและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นานาชนิด อาทิ น้ํานมข้าวโพด น้ํ้าฝัก กลัวยอบแห้ง ขนุนอบแห้ง กระจยาสารทเคลือบน้ํ้าฝัก อาหารชีวจิตเพื่อสุขภาพ
3. **ด้านธุรกิจคมนาคมขนส่ง** สำหรับการคมนาคมขนส่งในไร่คุณมนเป็นการกระจายสินค้าอาศัยการขนส่งเข้าช่วย ด้วยการเอาผลิตภัณฑ์ต่างๆกันไป ไม่ต้องลงทุนเพิ่ม แต่รายรับก็สามารถนำมาใช้เป็นค่าขนส่ง ตลอดจนการใช้ระบบ Logistic เชื่อมโยงกับผู้ส่งในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งเกษตรกรพื้นที่ข้างเคียงจะฝากสินค้าของตนมาขายร่วมด้วย
4. **ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง** สำหรับไร่คุณมนมีสินค้าที่ระลึกในรูปอาหารแปรรูปอยู่มากมาย เช่น น้ํานมข้าวโพด น้ํ้าฝัก กลัวยอบแห้ง/ขนุนอบแห้ง กระจยาสารทเคลือบน้ํ้าฝัก อาหารชีวจิตเพื่อ

สุขภาพ หอมทองกวอน ลูกชิ้นผัก-ผลไม้เสริมใยอาหาร ไอศกรีมน้ำนมข้าวโพด ท็อปปิ้งข้าวโพด นอกจากนี้ยังมีผลผลิตภัณฑ์'สบู่อจากสมุนไพรข้าวโพด ขมิ้นชันเป็นต้น

5. **ด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ** ไร่คุณมนมีการเปิดศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร่คุณมน เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตทางการเกษตร

ทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตร

การดำเนินธุรกิจไร่คุณมน มีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการหรือที่เรียกว่า 4M'S รายละเอียดดังนี้

1. MAN หมายถึง ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรบุคคล หรือแรงงาน ไร่คุณมนใช้แรงงานในการดูแล และผลิตผลผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยใช้แรงงานจากคนในชุมชนใกล้เคียงกับไร่คุณมน

2. MONEY หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนและเื้ออำนวยการความสะดวก ไร่คุณมนมีการบริหารจัดการเรื่องการเงินโดยการคำนึงถึงต้นทุนการในการผลิตสินค้าต่างๆ ใช้ของเหลือจากการผลิตสิ่งหนึ่งมาผลิตเป็นสินค้าใหม่

3. MATERIALS หมายถึง วัตถุดิบและวัสดุที่ต้องจัดหามาเพื่อใช้ในการผลิตหรือสร้างบริการ ไร่คุณมนผลิตสินค้าทุกอย่างจากวัตถุดิบที่มีอยู่ภายในไร่ และวัตถุดิบที่ชาวบ้านใกล้เคียงผลิตอยู่

4. MANAGEMENT สำหรับการจัดการภายในไร่คุณมนนั้น พื้นที่นี้บรือยไร่ถูกแบ่งสรรปันส่วน เป็นการเพาะปลูกต้นสักในช่วงแรก ทว่าพื้นที่รอบๆนั้นเต็มไปด้วยผลผลิตทางการเกษตร ที่โดดเด่นเช่นข้าวโพด และพืชไร่อื่นๆ อย่างกล้วย ส่วนการออกงานแสดงสินค้า ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หลักๆของบรรดาสินค้าโอท็อป เทคนิคการขายสินค้าเปลี่ยนจากเน้น "ขาย" เป็น "การประชาสัมพันธ์" ตามด้วยการเผยแพร่ด้านวิชาการ วิธีการแจกชิม การกระจายสินค้าอาศัยการขนส่งเข้าช่วย ด้วยการเอาผลิตภัณฑ์พ่วงๆกันไป ไม่ต้องลงทุนเพิ่ม

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่อง 6.3.1 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.3 เรื่อง 6.3.1 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่อง 6.3.1

แผนการสอนตอนที่ 6.3

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.3.2

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่ม

สาระสำคัญ

แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนไม้ผล สวนเกษตรผสมผสาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ป่าชุมชนดอนปู่ตา 60 ไร่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำมูล การทำประมงในแม่น้ำมูล และแหล่งท่องเที่ยวทางด้านความเชื่อพิธีกรรมของชุมชน เช่น การกราบไหว้เสาหลักบ้าน

กิจกรรมและการบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย แปลงทำการเกษตร ป่าชุมชน ดอนปู่ตาเนื้อที่แหล่งน้ำมูล

กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการพระราชดำริ ไหว้เสาหลักบ้าน ศูนย์การเรียนรู้เกษตร ศูนย์การเรียนรู้พุทธา 3 รส ศูนย์การเรียนรู้มะนาวแป้นพวง ชมวิถีชีวิตการลากอวนหาปลา ไหว้ศาลปู่ตา และศูนย์การเรียนรู้แก้วมังกร

การบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย สถานที่สำหรับศึกษา อบรม ดูงาน แก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ บริการบ้านพัก Home stay และบริการพันธุ์ผักผลไม้

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

รูปแบบการบริหารจัดการ การบริหารงานเป็นกลุ่ม โดยมีคณะกรรมการบริหารงานดังนี้ประธานรองประธาน เหนรัญญิก ผู้ช่วยเหนรัญญิก เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีกร ฝ่ายต้อนรับ และวิทยากรประจำ

การมีส่วนร่วม

1. การรักษาความสะอาดภายในหมู่บ้านได้รับความร่วมมือจากคนชุมชน
2. การต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น ด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้านการจัดบริการเรื่องอาหาร
3. ด้านการจัดเตรียมสถานที่

การจัดการรายได้ กลุ่มมีการบริหารจัดการและจัดสรรรายได้ตามส่วน และมีการแบ่งผลประโยชน์ 3 เดือน/ ครั้ง

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ มีการจัดตั้งกฎระเบียบของชุมชน เช่น การดูแลรักษาป่าดอนปู่ตา และห้ามจับผึ้งหลวงในเขตดอนปู่ตา

ลักษณะนักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มเกษตรกร กลุ่มนักวิจัย นักศึกษา นักเรียน และผู้สนใจ

ธุรกิจกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง มีรูปแบบการดำเนินงานธุรกิจดังนี้

1. **ด้านธุรกิจที่พักแรม** กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิงในปัจจุบันมีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับที่พักแรมในรูปแบบ โฮมสเตย์ และได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการกำหนดครอบครัวสมาชิกเพื่อจัดระบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์
2. **ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม** อาหารและเครื่องดื่มนั้นจึงเป็นผลผลิตที่คนในชุมชนสามารถผลิตได้นำมาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว และสมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านอาหาร
3. **ด้านธุรกิจนำเที่ยว** กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิงมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ในด้านการนำเที่ยวคือการอบรมมัคคุเทศก์น้อยในหมู่บ้าน และการอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ
4. **ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง** สินค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองจึงเป็นผลผลิตจากชุมชน เช่น ผักปลอดสาร ผลไม้ตามฤดูกาล เป็นต้น
5. **ด้านธุรกิจนันทนาการ** กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำมูล การทำประมงในแม่น้ำมูล และแหล่งท่องเที่ยวทางด้านความเชื่อพิธีกรรมของชุมชน นักท่องเที่ยวสามารถเลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนได้ พร้อมกับได้รับความเพลิดเพลิน การพักผ่อน พร้อมทั้งได้รับความรู้ควบคู่กันไป
6. **ด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ** ทางกลุ่มมีสถานที่สำหรับศึกษา อบรม ดูงาน แก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ ไว้บริการนักท่องเที่ยวที่สนใจ

ทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิง

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิงมีการจัดการปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการหรือที่เรียกว่า 4M'S เพื่อนำมาในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. MAN หมายถึง ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรบุคคล หรือแรงงาน มีคณะกรรมการบริหารงานดังนี้ ประธาน รองประธาน เภรัญญิก ผู้ช่วยเภรัญญิก เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีกรฝ่ายต้อนรับ และวิทยากรประจำ
2. MONEY หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวก ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการและจัดสรรรายได้ตามส่วน และมีการแบ่งผลประโยชน์ 3 เดือน/ ครั้ง
3. MATERIALS หมายถึง วัตถุดิบและวัสดุที่ต้องจัดหาเพื่อใช้ในการผลิตหรือสร้างบริการ ทางกลุ่มสามารถปลูกไม้ผลที่มีถิ่นกำเนิดจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. MANAGEMENT หมายถึง ปัจจัยในการจัดการซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร ทางกลุ่มมีคณะกรรมการบริหารงานดังนี้ ประธานรองประธาน เภรัญญิก ผู้ช่วยเธรัญญิก เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ พิธีกรฝ่ายต้อนรับ และวิทยากรประจำ มีการจัดตั้งกฎระเบียบของชุมชน

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่องที่ 6.3.2 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระใน เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.3 เรื่องที่ 6.3.2 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่ กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่องที่ 6.3.2

แผนการสอนตอนที่ 6.3

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สาระสำคัญและกิจกรรมเรื่องที่ 6.3.3

กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยว

สาระสำคัญ

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลวังยาว

รูปแบบการบริหารจัดการ

การจัดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว ดำเนินการโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยคณะกรรมการมีที่มาจากวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ในตำบล ได้แก่

1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
2. วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะตำบลวังยาว
3. วิสาหกิจชุมชนผัก ผลไม้ อินทรี
4. หมู่บ้านป่าชุมชนบ้านห้วยหินดำ
5. คณะกรรมการตัวแทนด้านการเกษตรจากหมู่บ้านต่างๆ ตำบลวังยาว

โดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน แก้ไขปัญหา พัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้การดูแลของคณะกรรมการศูนย์บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรเป็นหลัก ในการดำเนินงาน โดยยึดหลักการทำงานและการดำเนินชีวิตตามปกติ เน้นการพัฒนาอาชีพเป็นหลัก สมาชิกจึงมีความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาอาชีพ มุ่งให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการเชื่อมกิจกรรม เชื่อมผลประโยชน์ภายในชุมชนเป็นหลัก

การดำเนินงานด้านเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชน

เครือข่ายท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบด้วย ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรวังยาว วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ วิสาหกิจชุมชน เกษตรอินทรีย์ ป่าชุมชน และเขตการศึกษา 2 จังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนบ้านห้วยหินดำโรงเรียนบ้านกล้วย โรงเรียนวังยาว โรงเรียนละว้าวังควาย

การเชื่อมโยงเครือข่ายท่องเที่ยวระหว่างชุมชน ประกอบด้วย ตลาดศรีประจันต์ ตลาดสามชุก บ้านเก้าห้อง บางปลาหมอ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว สถานีวิจัย ทดสอบพันธุ์สัตว์ สุพรรณบุรี อุทยานแห่งชาติพุเตย ชมรมท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี วิสาหกิจชุมชน เกษตรอำเภอด่านช้าง สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี เขตการศึกษา 2 จังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนบ้านห้วยหินดำ โรงเรียนบ้านกล้วย โรงเรียนวัง

ยาว โรงเรียนละว้าวังควาย กลุ่ม อพพร เครือข่ายป่าชุมชน ซึ่งเป็นเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับประเทศ

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ดังนี้

1. **ธุรกิจที่พักแรม** เป็นการประกอบธุรกิจการขายบริการที่พักเพื่อคนเดินทางหรือบุคคลที่ต้องการที่พักค้างแรม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว มีการให้บริการด้านที่พัก นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนโดยมีบริการที่อาคารสถานี วิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์สุพรรณบุรีในอัตรา 100 บาท/คน/คืน หรือพักค้างแบบโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านกะเหรี่ยง ห้วยหินดำ ในอัตรา 100 บาท

2. **ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม** สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาวมีการบริการด้านอาหารจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังยาว เป็นอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงไก่บ้านกล้วยดิบเต้าเจี้ยว เน้นในเรื่องการผลิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เป็นแหล่งอาหารที่ปลอดภัยเพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

3. **ธุรกิจคมนาคมขนส่ง** สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาวมีรถอีแต่นำชมจุดการเรียนรู้แต่ละแห่ง

4. **ธุรกิจนำเที่ยว** สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาวมีการนำเที่ยวเดินป่า นักท่องเที่ยวจะได้เดินป่าชมธรรมชาติป่าชุมชนบ้านห้วยหินดำ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับเยาวชนในโรงเรียน ในโครงการมักคุเทศน์น้อยเพื่อสานต่อเจตนารมณ์ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

5. **ธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง** สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว นักท่องเที่ยวสามารถชมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร่วมทำกิจกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร ทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานของการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว มีการจัดการปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการหรือที่เรียกว่า 4M'S เพื่อนำมาในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1.MAN หมายถึง ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรบุคคล หรือแรงงาน การจัดการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว ดำเนินการโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยคณะกรรมการมีที่มาจากวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ในตำบล

2.MONEY หมายถึง แหล่งเงินทุนที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนและเอื้ออำนวยความสะดวก การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาวมีการบริการการเงินโดยดำเนินการโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี และสำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง

3.MATERIALS หมายถึง วัตถุดิบและวัสดุที่ต้องจัดหาเพื่อใช้ในการผลิตหรือสร้างบริการ สมาชิกในชุมชนตำบลวังยาวมีอาชีพของชาวบ้านที่นี่คือ อาชีพทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ พืชไรที่มีมากคือ ข้าวโพด

เลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อยตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทางการเกษตรซึ่งเป็นที่น่าสนใจและสามารถทำให้เกษตรกรดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

4. MANAGEMENT หมายถึง ปัจจัยในการจัดการซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาวมีการดำเนินการโดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรโดยคณะกรรมการมีที่มาจากวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ในตำบล

หลังจากอ่านสาระสำคัญของเรื่องที่ 6.3.3 นี้แล้ว โปรดศึกษารายละเอียดของเนื้อหาสาระใน เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 ตอนที่ 6.3 เรื่องที่ 6.3.3 และประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนตามที่ กำหนดไว้ท้ายเอกสารการสอนชุดวิชาเรื่องที่ 6.3.3

สาระสำคัญและกิจกรรมตอนที่ 6.3
กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กิจกรรม 6.3.1

ใคร่คุณมามีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร

กิจกรรม 6.3.2

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิงมีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร

กิจกรรม 6.3.3

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว มีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร

หลังจากประกอบกิจกรรม 6.3.1-6.3.2 แล้ว โปรดตรวจสอบคำตอบจากแนวตอบที่กำหนดไว้ท้าย
หน่วยที่ 6 ในคู่มือการศึกษาเล่มนี้

แนวตอบกิจกรรมหน่วยที่ 6

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 6.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวตอบกิจกรรม 6.1.1

ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นธุรกิจการให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลายประเภท โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ และสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 8 ประเภทคือ ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจคมนาคมขนส่ง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจตัวแทนจำหน่ายทางการท่องเที่ยว ธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ธุรกิจนันทนาการ และธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล

แนวตอบกิจกรรม 6.1.2

ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง กิจกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตร การบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไร และเป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร

ตอนที่ 6.2 รูปแบบของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวตอบกิจกรรม 6.2.1

ธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว เป็นรูปแบบของธุรกิจที่ผู้เป็นเจ้าของคนเดียวมีสิทธิขาดแต่เพียงผู้เดียวในการจัดการกิจการทั้งหมด ดังนั้นบุคคลผู้เป็นเจ้าของกิจการจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดของกิจการ ตลอดจนเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรและมีความเสี่ยงในการประกอบการทั้งหมดควบคู่กันไป

แนวตอบกิจกรรม 6.2.2

กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจ 7 รูปแบบ ได้แก่ 1.การดำเนินการผลิต 2.การรวบรวมผลผลิต 3.การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 4.การให้กู้เงิน 5.การแปรรูปผลผลิต 6.การรับฝากเงิน และ 7. การให้บริการ

แนวตอบกิจกรรมที่ 6.2.3

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบเครือข่ายท่องเที่ยวดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มาจากแต่ละกลุ่มที่รวมกันเป็นเครือข่าย

ตอนที่ 6.3 กรณีตัวอย่างการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวตอบกิจกรรม 6.3.1

ไรค์คุณมนมีการดำเนินธุรกิจในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจคมนาคมขนส่ง ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ เน้นการจัดการเรื่องเวลา และคุณภาพผลผลิต มีการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆตามความต้องการของลูกค้าและนักท่องเที่ยว

แนวตอบกิจกรรม 6.3.2

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเทิงมีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจนำเที่ยว ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ด้านธุรกิจนันทนาการ และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ โดยมีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน และเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

แนวตอบกิจกรรม 6.3.3

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลวังยาว มีการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรในด้านธุรกิจที่พักแรม ด้านธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ด้านธุรกิจนำเที่ยว ด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และด้านธุรกิจการจัดประชุม นิทรรศการ โดยมีคณะกรรมการบริหารงานซึ่งเป็นเครือข่ายท่องเที่ยวภายในชุมชน

แบบประเมินตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 6

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือก (1) (2) (3) (4) และ (5) สำหรับคำถามแต่ละข้อโดยใส่เครื่องหมาย $\surd$ หน้าตัวเลือกที่นักศึกษาคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1.การกำหนดวิถีทางเพื่อการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้วางเป้าหมายไว้คือขั้นตอนใดของกระบวนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดคนเข้าทำงาน
- 4) การสั่งการ
- 5) การควบคุม

2.ธุรกิจการท่องเที่ยวจัดอยู่ในธุรกิจประเภทใด

- 1) ธุรกิจการค้า
- 2) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
- 3) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง
- 4) ธุรกิจอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 5) ธุรกิจบริการ

3. ข้อใดคือรูปแบบธุรกิจการจัดประชุมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 1) จัดแบบการสัมมนา
- 2) จัดเป็นเวทีแสดงศิลปวัฒนธรรม
- 3) จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้
- 4) จัดให้มีเครื่องดนตรีเพื่อให้ความเพลิดเพลิน
- 5) จัดเป็นสถานที่แสดงสินค้า

4.ข้อใดคือข้อดีของการประกอบกิจการเจ้าของคนเดียว

- 1) จัดหาแหล่งเงินทุนได้ง่าย
- 2) จัดหาบุคลากรเข้าทำงานได้ง่าย
- 3) ไม่มีข้อผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
- 4) มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจการ

5) เจ้าของกิจการต้องมีทักษะที่ครบถ้วน

5.การวางแผนในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบกลุ่มดำเนินการโดยใคร

- 1) คณะกรรมการที่มีจากคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ
- 2) ประธานกลุ่ม
- 3) คณะกรรมการบริหารกลุ่ม
- 4) หัวหน้าฝ่ายหรือแผนกต่างๆ
- 5) สมาชิกกลุ่ม

6.การรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกัน คือ เครือข่ายในลักษณะใด

- 1) เครือข่ายกิจกรรม
- 2) เครือข่ายเรียนรู้
- 3) เครือข่ายเชิงพื้นที่
- 4) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม
- 5) เครือข่ายจัดตั้ง

7.ข้อใดคือวิธีการดำเนินธุรกิจคมนาคมขนส่งของไร่คุณมน

- 1) ใช้รถอีแต่นำชมจุดการเรียนรู้แต่ละแห่ง
- 2) เรือล่องแม่น้ำเยี่ยมชมสวนผลไม้
- 3) ใช้รถแทรกเตอร์รับส่งนักท่องเที่ยวจากที่จอดรถ
- 4) การใช้ระบบ Logistic เชื่อมโยงสินค้ากับในพื้นที่ใกล้เคียง
- 5) มีจักรยานไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

8.ข้อใดคือการดำเนินธุรกิจที่พักแรมของกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเหิง

- 1) จัดที่พักแบบ Farm Stay โดยการสร้างบ้านดิน
- 2) จัดสร้างรีสอร์ทภายในชุมชน
- 3) จัดระบบการท่องเที่ยวแบบ HOME STAY
- 4) ติดต่อกับบริษัทนำเที่ยวในการจัดหาที่พัก
- 5) ไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

9.การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาวมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างไร

- 1) อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ
- 2) กำหนดครอบครัวสมาชิกเพื่อจัดระบบการท่องเที่ยวแบบ HOME STAY

- 3) สร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านช่วยกันพัฒนาภูมิทัศน์ให้สะอาด
- 4) เน้นการออกงานแสดงสินค้า
- 5) อบรมมีคฤเทศก์น้อยในหมู่บ้าน

10. ข้อใดคือรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่พักรวมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว

- 1) จัดสร้างรีสอร์ทภายในชุมชน
- 2) ติดต่อกับบริษัทนำเที่ยวในการจัดหาที่พัก
- 3) พักค้างแบบโฮมสเตย์ที่หมู่บ้านกะเหรี่ยงห้วยหินดำ
- 4) ไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว
- 5) จัดที่พักแบบ Farm Stay โดยการสร้างบ้านดิน

**เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน
หน่วยที่ 6 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตร**

ก่อนเรียน	หลังเรียน
1. 5)	1. 1)
2. 2)	2. 5)
3. 3)	3. 3)
4. 5)	4. 3)
5. 1)	5. 3)
6. 1)	6. 3)
7. 4)	7. 4)
8. 4)	8. 3)
9. 1)	9. 3)
10. 4)	10. 3)

บรรณานุกรม

- เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน “กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านบัวเหิง” จาก <http://www.cbthaidatabase.org/page/showpage.aspx?idindex=278>) ค้นคืนวันที่ 14 มิถุนายน 2556
- _____ “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลวังยาว” จาก <http://www.cbthaidatabase.org/page/showpage.aspx?idindex=92> ค้นคืนวันที่ 14 มิถุนายน 2556
- “ตัวกลางการตลาด เข้มทิศเกษตรไร้คุณมน” จาก <http://www.arip.co.th/businessnews.php?id=410693> ค้นคืนวันที่ 16 มิถุนายน 2556
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา *ธุรกิจนำเที่ยว* ศูนย์หนังสือท่องเที่ยวไทย กรุงเทพมหานคร 2549
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ *เครือข่ายกลุ่มและองค์กรการเกษตร* ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา กลุ่มสถาบันและองค์กรการเกษตร นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2554
- ปิลันธนา แป้นปลื้ม *การเริ่มกิจการฟาร์ม* ในเอกสารสอนชุดวิชาการจัดการฟาร์ม นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2553
- พรพรหม พรหมเทศ *ธุรกิจเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร บริษัท สำนักพิมพ์ท็อป จำกัด 2551
- พรชุลี นิลวิเศษ *กลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมการเกษตร* ในเอกสารสอนชุดวิชา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2553
- ราณี อธิชัยกุล *แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว* ในเอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545
- “ไร้คุณมน(Rai Khun Mon)” จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=519703> ค้นคืนวันที่ 16 มิถุนายน 2556
- “ไร้คุณมน” จาก <http://www.snc.lib.su.ac.th/snclibblog/?p=65> ค้นคืนวันที่ 17 มิถุนายน 2556
- วรนาถ แสงมณี *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ* กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2544
- ศิณีย์ สังข์ศรี *การจัดการธุรกิจเกษตร* กรุงเทพมหานคร ภาคบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2528
- “ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยไร้คุณมน” จาก <http://www.m-culture.in.th/album/116151> ค้นคืนวันที่ 17 มิถุนายน 2556
- สมคิด บางโม *ธุรกิจทั่วไป* กรุงเทพมหานคร บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด 2538
- สมคิด ทักษิณาวิสุทธิ์ *ธุรกิจการเกษตรเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2548